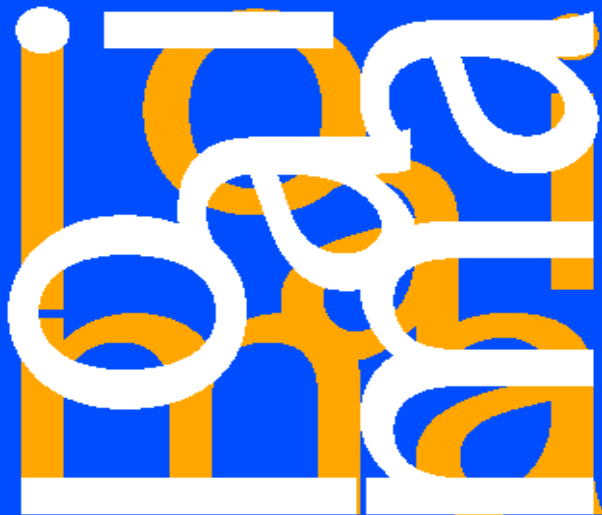

Laatija Kirsi Theodorakis	pvm 27.02.2017.
Hyväksyjä Hyvinvointivaliokunta	pvm 22.10.2019. Versio 2
Päivittäjä Työryhmä / Kirsi Theodorakis	pvm 13.11.2020. Versio 3.
Päivityksen hyväksyjä Hyvinvointivaliokunta	pvm 15.12.2020. Versio 3.
Asiakirjan sijainti: L:\Terveystoimi\PROSESSIT\Kotihoito\Prosessikuvausten liiteasiakirjat	

Loimaan kotihoito Palveluiden myöntämisen kriteerit ja sisältö

SISÄLTÖ

- 1 Kotihoito
- 2 Kotihoidon toimintaperiaatteet
- 3 Kotihoidon palveluiden myöntäminen
- 4 Kotihoidon palveluja ei voida myöntää
- 5 Tukipalveluiden myöntäminen
- 6 Kotihoidon palveluiden sisältö

1 KOTIHOITO

Kotihoito sisältää kotisairaanhoidon, kotipalvelun, erilaiset tukipalvelut, yöpartiotoiminnan, intensiivitiimin toiminnan, ennaltaehkäisevän toiminnan (ikä- ja muistineuvola, kotikuntoutus, fysioterapeutin palvelut ja ryhmät) ja muut kotihoitoa tukevat palvelut (päiväkuntoutus). Kotihoidon toiminta perustuu sosiaalihuoltolakiin ja –asetukseen, kansanterveyslakiin, terveydenhuoltolakiin, valtakunnalliseen ikäihmisten hoitoa ja palvelua koskevaan laatusuositukseen, vanhuspalvelulakiin ja Loimaan kaupungin ikäihmisten palveluiden strategiaan. Toiminnassa noudatetaan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen suunnitelmaa laadunhallinnasta ja potilas-/asiakasturvallisuuden täytäntöönpanosta. Toiminnan laatua kehitetään terveys- ja hoivapalveluiden laadunhallinta-asiakirjojen mukaisesti jatkuvana toimintana. Kotihoito toimii kiinteässä yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.

Kotihoidon tavoitteena on toimintakykyä tukevan työotteen, ohjauksen, neuvonnan ja hoidon toteutuksen avulla turvata omassa kodissaan asuvien asiakkaiden tarvitsemat hoito-, hoiva- ja huolenpitopalvelut kaupungin resurssien puitteissa. Toiminta on luottamuksellista, ja henkilöstöä sitoo vaitiolovelvollisuus. Kotihoidon henkilöstö koostuu sosiaali- ja terveysalan ammattilaisista, jotka työskentelevät moniammatillisissa tiimeissä eteläisellä ja pohjoisella alueella. Lisäksi yöpartio ja intensiivitiimi työskentelevät koko Loimaan alueella.

Kotihoitopalveluiden myöntämiseksi asiakkaan pitää sitoutua hoitoon / hoivaan ja olla halukas ottamaan vastaan kotihoidon palveluita. Asiakkaan kotihoidon palvelutarve vaatii aina sosiaali- ja / tai terveydenhuollon henkilöstön ammattiosaamista.

2 KOTIHOIDON TOIMINTAPERIAATTEET

- Asiakkaan kotihoidon palvelutarve arvioidaan kotiin suoritettavalla palveluiden kartoituskäynnillä. Palvelutarvekartoituksen jälkeen asiakas siirtyy tarvittaessa intensiivitiimin arvioivalle kuntoutusjaksolle 1-14 vuorokauden ajaksi. Jokaisen asiakkaan kohdalla selvitetään yksilöllisesti tarkoituksenmukaisin järjestely hoidon ja hoivan toteutuksessa. Joissakin tilanteissa voidaan järjestää kotiutuspalaveri

kotiuttavaan yksikköön, ja tällöin selvitetään mahdollinen asiakkaan kotihoidon tarve. Akuuteissa tilanteissa palveluntarve voidaan arvioida puhelimitse. Palveluntarpeen arvion suorittaa pääsääntöisesti kotihoidon sosionomi tai intensiivitiimi moniammatillinen työryhmä. Asiakkaille laaditaan aina hoito- ja palvelusuunnitelma, jossa määritellään hoidon yksilöllinen toteutuminen. Hoito- ja palvelusuunnitelma tarkistetaan vähintään puolen vuoden välein ja asiakkaan palvelua voidaan vähentää tai lisätä avun tarpeen muuttuessa. Lisäksi asiakkaille tehdään hallinnollinen päätös myönnytyistä palveluista sekä maksupäätös.

- Avoterveydenhuollon ja kuntoutusosastojen lääkärit toimivat kotihoidon vastuulääkäreinä. Iltaisin ja viikonloppuisin kotihoidon asiakkaiden päivystysasiat hoidetaan TYKS Loimaan sairaalan päivystyksen kautta.
- Kotihoidon asiakkaiden lääkehoitoa toteutetaan Loimaan sosiaali- ja terveystalokeskuksen lääkehoitosuunnitelman ja Loimaan kotihoidon lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Nämä suunnitelmat pohjautuvat valtakunnalliseen Turvallinen lääkehoito -oppaaseen. Kotihoidossa on käytössä lääkehoidon osaamisen varmistamisen verkkokoulutusympäristö (LOVe), jonka kotihoidon henkilöstö suorittaa viiden vuoden välein. Kotihoidossa annetaan kotihoidon asiakkaille / potilaille vain kotihoidon henkilökunnan jakamia tai apteekin annospussijakelun kautta toimitettuja lääkkeitä.
- Kotihoidon asiakkaille nimetään vastuutyöntekijäksi tiimin sairaanhoitaja, ja hänen työparinaan toimii omahoitajapari. Omahoitajapari seuraa asiakkaan hoidon riittävyttä / tarpeellisuutta, päivittää asiakkaan tiedot vähintään ½ vuoden välein / tarvittaessa (mm. hoito- ja palvelusuunnitelma, lääkelista, Rava- arviointi, FIM-toimintakykyarviointi), päivittää asiakkaan kotihoitokansiota (sis. ajan tasalla oleva lääkelista, hoitajan lähete, hoitotahto, mahdolliset epikriisit ja muut hoidon kannalta tärkeät tiedot), on yhteydessä omaisiin mm. ei-kiireellisissä asioissa, huolehtii, että asiakkaalla on riittävästi hoito- ja hygieniatarvikkeita (mm. toimittaa vaippatilaukset vaippavastaavalle ajallaan).
- Kotihoidon palveluissa huomioidaan työsuojelun näkökohdat, ergonomia, ohjaus, apuvälineet ja tarvittaessa parityöskentely. Asiakkaan aiheuttaessa psyykkistä

kuormitusta tai asiakkaan käytöksen ollessa uhkaavaa sairaudesta johtuen, toteutetaan palvelut parityönä.

- Kotikäynnillä häiritsevästi päihteiden vaikutuksen alaisena olevalta asiakkaalta tarkistetaan yleistila ja käynti tehdään myöhemmin tai seuraavana sovittuna kertana. Työsuojelullisista syistä asiakkaan ei tule tupakoida kotihoidon työntekijän läsnä ollessa.
- Kotihoidon palvelu ei kata lemmikkieläinten hoitoa.
- Polttopuiden kanto kuuluu kotihoidon palveluun vain, jos puulämmitys on kodin ainoa lämmitysmuoto tai ruuanvalmistuksen ainoa vaihtoehto.
- Mikäli asiakas ei ole hoitomyönteinen pyritään järjestämään välttämättömin hoito. Asiakkaan kieltäytyessä tarpeelliseksi arvioidusta hoidosta tai palveluista, hoitaja kirjaa kieltäytymisen potilastietojärjestelmään.
- Kotihoidon palvelujen järjestämisessä noudatetaan yhdenvertaisuuden periaatetta.
- Kotihoidon työntekijä ei voi toimia oman omaisensa / läheisensä vastuutyöntekijänä tai omahoitajana. Kotihoidon työntekijä on velvollinen jäävänsä itsensä omaisensa / läheisensä hoidosta työvuorossa ollessaan.
- Kotihoidon asiakkaiden omaisia ja läheisiä kannustetaan osallistumaan asiakkaan hoivan ja huolenpidon toteutukseen yhdessä kotihoitohenkilöstön kanssa esim. ulkoilun ja saattoavun järjestämisessä. Jos omainen on läheisensä luona suunnitellun kotikäynnin ajankohtana ja hän huolehtii läheisensä hoivasta, niin häntä ohjeistetaan ilmoittamaan asiasta kotihoitotiimin päivystysnumeroon.
- Kotihoidossa on käytössä Pegasos potilastietojärjestelmä ja Pegasos Kotihoito Mukana. Tiedostojen käsittelyssä noudatetaan rekisterin ylläpidosta sovittuja säännöksiä, organisaation tietoturvasääntöjä ja lupakäytäntöjä.

3 KOTIHOIDON PALVELUIDEN MYÖNTÄMINEN

- Kotihoidon palvelut myönnetään asiakkaan palvelutarpeen perusteella ja niitä voidaan vähentää, lisätä tai tehdä päätös palveluiden lopettamisesta asiakkaan toimintakyvyn muutosten mukaisesti. Palvelutarvekartoituksen jälkeen asiakas siirtyy tarvittaessa intensiivitiimin arvioivalle kuntoutusjaksolle, jonka aikana arvioidaan kokonaisvaltaisesti asiakkaan palveluiden ja tuen tarve.
- Kotihoidon palveluilla tuetaan asiakkaan itsenäistä selviytymistä omassa kodissa. Asiakkaalle voidaan myöntää maksimissaan viisi kotihoidon käyntiä vuorokaudessa. Mikäli käynneillä pitää olla kaksi hoitajaa, asiakkaalle voidaan myöntää maksimissaan neljä kotihoidon käyntiä vuorokaudessa. Kotiin annettavan palvelun kustannusten ei tule pysyvästi ylittää tehostetun palveluasumisen vuorokausihintaa – tällaisessa tapauksessa asiakkaan hoitamista kotona ei ole mahdollista toteuttaa turvallisesti.
Jos asiakkaan palveluntarve ylittää maksimi käyntimäärän, eikä asiakas ole halukas siirtymään palveluasumiseen, tulee asiakkaan hankkia tarvittava, kotihoidon maksimipalvelumäärän ylittävä palvelu kotiin omakustanteisesti yksityisiltä palveluntuottajilta.
- Kotihoidon palveluita ovat 1) säännöllinen kotihoito, joka on kirjalliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan perustuvaa toimintakykyä ylläpitävää hoivaa ja hoitoa 2) tilapäinen kotihoito, joka on lyhytaikaista hoitoa 3) intensiivinen kotihoidon jakso 4) kotikuntoutusjakso 5) tukipalvelut esim. ateriapalvelu, kylvetyspalvelu, asiointipalvelu ja turvapalveluiden välittäminen.
- Henkilö ei sairauden tai muuten alentuneen toimintakyvyn takia selviydy jokapäiväisistä arkielämän toiminnoista itsenäisesti, omaisten tai muiden palvelujärjestelmien avulla.
- Palveluntarvetta arvioidessa toimintakyky arvioidaan Rava-mittarilla ja FIM-toimintakykymittarilla sekä tarvittaessa MMSE-muistitestillä. Tämän lisäksi kartoitetaan kotona selviytymistä heikentävät sairaudet, asumisolosuhteet, turvallisuustekijät ja sosiaalinen verkosto.

- Palveluntarve on toistuvaa, vähintään kerran vuorokaudessa tapahtuvaa hoivaa ja / tai hoitoa. Sairaanhoidollinen tarve voi perustellusta syystä olla myös harvemmin.
- Sairaanhoidollinen palvelu kohdistuu asiakkaille, jotka eivät kykene terveydellisistä syistä itsenäisesti tai omaisten avustamana hakemaan hoitoa terveysasemilta, sairaalasta tai yksityisten palvelujen piiristä.
- Tukipalveluja järjestetään niin säännöllisen kotihoidon piirissä oleville asiakkaille, kuin kerran viikossa tai harvemmin palvelua tarvitseville asiakkaille.
- Yöpartion asiakkaaksi voidaan ottaa henkilö, jonka kotona selviytyminen sitä välttämättä edellyttää. Palveluiden tarpeellisuutta ja määrää arvioidaan säännöllisesti. Sairaalasta kotiutuville tai kotikokeilussa oleville voidaan antaa tarvittaessa kolmena yönä tilapäistä yöhoitoa, jos se lisää kotiutuksen turvallisuutta. Kotiutuksen jäädessä pysyväksi yöpartion tarpeellisuus arvioidaan uudelleen.
- Intensiivitiimin asiakkaaksi voidaan ottaa henkilö, jonka kotona selviytyminen ja kuntoutuminen edellyttävät lyhytaikaisesti tehostettua kotihoidon jaksoa. Intensiivijakson pituus voi olla maksimissaan kaksi viikkoa, jonka jälkeen hoito ohjautuu tarpeen mukaan kotihoidon tiimille. Asiakkaat ohjautuvat palvelutarpeen arvioinnin kautta, akuuteilta kuntoutusosastoilta, erikoissairaanhoidosta tai kotihoidosta.

RAVA – indeksi / Ensisijainen vaihtoehto

1,29 – 1,49	Itsenäisesti tai omaisten tai yksityisten palveluiden tuella kotona
1,5 – 2,49	Kotihoito
2,5 – 2,99	Kotihoito tai tehostettu palveluasuminen
3,0 – 3,49	Kotihoito tai tehostettu palveluasuminen
3,5 →	Tehostettu palveluasuminen

FIM – Pisteet / Ensisijainen vaihtoehto

1 – 3	Tehostettu palveluasuminen
4 – 5	Kotihoito
6 – 7	Itsenäisesti tai omaisten tai yksityisten palveluiden tuella kotona

4 KOTIHOIDON PALVELUJA EI VOIDA MYÖNTÄÄ

- Asiakas pystyy itse tai omaisten avulla hakemaan palvelut kodin ulkopuolelta esim. avoterveydenhuollosta tai apteekista.
- Asiakas ei halua tai toistuvasti / kolmella peräkkäisellä kerralla ei ota vastaan palvelua.
- Asiakas ei anna lupaa tietojensa katseluun ja / tai kirjaamiseen Pegasos potilastietojärjestelmään.
- Asiakkaan aggressiivista käyttäytymistä ei saada hallintaan tai hän ei suostu yhteistyöhön, vaikka ymmärtäisi yhteistyön merkityksen oman hoitonsa kannalta.
- Kotihoidon työntekijöiden koskemattomuutta ei voida turvata.
- Asiakkaan avuntarve on pelkästään kodinhoidollinen esim. siivous.
- Kotihoidon käynnit eivät riitä vastaamaan asiakkaan palveluntarpeeseen.

5 TUKIPALVELUIDEN MYÖNTÄMINEN

Kotihoidon tukipalvelut on tarkoitettu edistämään asiakkaan päivittäistä selviytymistä kotona. Tukipalveluja myönnetään asiakkaan palvelutarpeen perusteella säännöllisen kotihoidon piirissä oleville. Asiakas voi saada myös pelkkiä tukipalveluja. Tukipalvelut myönnetään palveluiden kartoituskäynnin perusteella. Tukipalvelut ovat usein ensimmäinen palvelumuoto, jolla autetaan itsenäistä kotona selviytymistä. Tukipalveluista perittävät maksut vahvistaa hyvinvointivaliokunta. Tukipalvelut kirjataan asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Ateriapalvelu: Annospakattu kotiin kuljettu jäähdytetty ateria voidaan myöntää henkilölle, joka ei sairauden tai alentuneen toimintakyvyn takia pysty itse huolehtimaan

aterian valmistuksesta tai hankkimisesta. Palvelun piiriin pääsyn edellytyksenä on, että asiakas tarvitsee kotiin tuodun aterian vähintään 5-7 päivänä viikossa.

Kylvetyspalvelu: Mikäli peseytymistilat kotona ovat puutteelliset, asiakkaan on mahdollista päästä kylvetyspalveluun kotihoidon palvelupisteissä joko Tiaisentiellä, Nahuntuvalla tai Loimikodilla. Mikäli asiakas ei omatoimisesti tai omaisen kuljettamana pääse kylvetyspalveluun, voidaan hänelle järjestää kuljetuspalvelu.

Asiointipalvelu: Viikoittainen kauppa-asioiden hoitaminen järjestetään, kun asiakas ei itse kykene asioimaan kaupassa eikä hänellä ole omaista, joka häntä voisi auttaa. Asiakkaalle avataan kauppaan tili, ja hoitaja toimittaa kauppalistan kauppaan sovittuina päivinä. Postin tai liikkeen työntekijä kuljettaa tuotteet asiakkaalle ja tarvittaessa myös purkaa ostokset.

Turvapalvelu: Turvapuhelin tilataan asiakkaalle yksityiseltä palvelun tuottajalta, mikäli asiakas kokee turvattomuutta tai asiakkaalla on esim. kaatumisriski.

Turvapuhelinasiakkailla auttajatahona toimii omaiset tai hoivapalveluyrittäjä. Tämän palvelun yksityinen tuottaja laskuttaa suoraan asiakkaalta kuukausittain.

Päiväkuntoutus: Ohjattua päivä kuntoutusta voidaan myöntää toimintakyvyn ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi tai omaishoidettavalle omaishoitajan jaksamisen tueksi. Päiväkuntoutuspalveluun voidaan tarvittaessa liittää kuljetuspalvelu, mikäli asiakkaalla ei ole omaista, joka huolehtisi hänen kuljettamisestaan. Päiväkuntoutuksen myöntämisestä on omat hyvinvointivaliokunnan hyväksymät kriteerit.

6 KOTIHOIDON PALVELUIDEN SISÄLTÖ

Asiakkaan palvelut määritellään yksilöllisesti ja toimintakykyä ylläpitävän työtteen näkökulmasta laaditussa hoito- ja palvelusuunnitelmassa ja ne perustuvat aina asiakkaan palveluntarpeeseen. Asiakkaan tarvitsemien hoito- ja hygieniatarvikkeiden käytössä ja jakelussa noudatetaan sosiaali- ja terveystieteiden palvelukeskuksen ohjetta.

Henkilökohtainen hygienia

- Avustaminen päivittäisissä pikkupesuisissa asiakkaan tarpeen mukaan
- Avustaminen kylvetyksessä kerran viikossa (arkisin), mikäli asiakas ei itsenäisesti tai apuvälineiden turvin tästä selviydy
- Ihon kunnon huomioiminen, tarvittaessa rasvaus
- Hampaiden pesussa avustaminen ja muu suuhygieniä
- Kynsien leikkaus, parranajo
- WC-käynneillä ja – astialla avustaminen
- Opastaminen vaippojen käytössä, avustaminen vaippojen vaihdossa ja lisätilauksissa
- Asiakkaan kestopatetrin vaihto tai kertakatetrointi ohjeen mukaan
- Cystofixin juuren hoito

Ravitseminen

- Asiakkaiden aamu-, väli- ja iltapalan laitto sekä aterioiden lämmittäminen
- Ateriapalvelusta huolehtiminen
- Ruokatarvikkeiden hankkiminen kauppalpalvelusta
- Asiakkaan ravitsemustilanteen kokonaisvaltainen seuranta
- Opastus terveellisestä ja monipuolisesta ruokavaliosta sekä erityisruokavalioiden noudattamisesta

Sairaanhoidolliset tehtävät

- Kokonaisarvio asiakkaan kotona pärjäämisestä
- Lääkehoito: annospussijakelu tai lääkkeiden jako dosettiin, mikäli asiakas ei sovellu annospussijakeluun. Lääkkeiden antaminen, valvonta, ohjaus ja seuranta
- Injektiot
- Lääkelistojen päivittäminen, reseptien uudistamispyynnöt
- Haavahoidot
- Avannehoidot
- Verinäytteet ja muut laboratorionäytteet
- Katetrointi
- Kivunhoito
- Toteutetun hoidon seuranta ja arviointi
- Muistihäiriöiden alkututkimukset

- Antikoagulanttihoidon jatkomääritykset

Siistiminen

- Kotihoito huolehtii kodin riittävästä päivittäisestä / viikoittaisesta hygieniatasosta kotihoidon säännöllisillä asiakkailla
- Tiskaaminen
- WC:n pesu
- Keittiön ruokapöydän ja työtasojen pyyhintä
- Jääkaapin siivous
- Roskapussien ja jättepapereiden vienti
- Vuodevaatteiden vaihtaminen
- Viikkosiivoukset ja kausisiivoukset toteutetaan joko omaisten tai yksityisen palveluntuottajan toimesta

Tekstiilihuolto

- Asiakkaan käyttövaatteet pestään hänen pesukoneessaan suunniteltujen käyntien yhteydessä, mikäli hän ei selviydy pyykistä itse
- Asiakkaan vaatteet ja liinavaatteet lähetään / toimitetaan tarvittaessa pesulaan
- Vaateiden jälkikäsitteily (silitys, mankelointi) ei kuulu kotihoidon palveluihin

Saattoapu

- Saattoapu järjestetään omaisten tai vapaaehtoistyön turvin
- Avustetaan saattoavun järjestämisessä esim. avustajakeskuksesta

Ulkoilu

- Ulkoilua järjestetään kotihoidon resurssien puitteissa arkisin
- Huomioidaan asiakkaiden tasapuolisuus sekä olosuhteet ja turvallisuustekijät
- Avustetaan ulkoiluavun järjestämisessä esim. kuntouttavan työtoiminnan tai vapaaehtoisten toimijoiden kautta

Yöhoito

- Voinnin seuranta ja arviointi

- Asentohoito
- WC-käynneissä avustaminen, vaipanvaihto, katetrointi
- Saattohoito

Asiointi

- Kotihoitohenkilöstö ei kuljeta asiakkaita autoillaan, kutsutaksiliikenne
- Asiakas ohjataan asiointipalvelun piiriin, kauppa-asiat
- Asiakkaan apteekkiasiat hoidetaan keskitetysti kotihoidon kautta
- Asiakkaan pankkiasiat ohjataan omaisten tai edunvalvojan hoidettavaksi

Muut tehtävät

- Asiakasta avustetaan ja opastetaan apuvälineiden hankinnassa ja käytössä, tarvittaessa konsultoidaan kotihoidon fysioterapeuttia
- Asiakasta avustetaan ja opastetaan erilaisten tukien haussa, esim. eläkkeensaajan hoitotuki
- Asiakasta avustetaan teknisten apuvälineiden käytössä
- Asiakkaan palovaroittimen kunnosta huolehtiminen
- Asiakkaan postit haetaan tarvittaessa postilaatikosta
- Lumet harjataan rapulta